

LLAGOSTERA
DESAPAREGUDA

A. T. V. — 3657-59 - LLAGOSTERA, Vista panorámica

Pau Turon Izquierdo

LLAGOSTERA DESAPAREGUDA

 efadós®

AJUNTAMENT
DE LLAGOSTERA

LLAGOSTERA DESAPAREGUDA

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: febrer 2020

© dels textos: Pau Turon Izquierdo

© del pròleg: Marta Albà Espinet

© de les fotografies: diversos autors

© de l'edició: Editorial Efadós

© de la col·lecció Catalunya Desapareguda: Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial les Torrenteres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Idea original, disseny i fotocomposició:

Editorial Efadós

Col·laboració:

Ajuntament de Llagostera
Arxiu Municipal de Llagostera

Amb el suport:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Assessorament lingüístic:

Jenina Cases Costa

Fotografia de portada:

Foto Llirinós / Fons Ramon Brugulat Pagès

Fotografia de la portadella:

A. T. V. (ED.) / Fons Margarita Noell Creus

Acrònims:

AMLLA (Arxiu Municipal de Llagostera)
CRDI (Ajuntament de Girona - Centre de Recerca
i Difusió de Girona)

ISBN 978-84-17432-74-4

DL B-6221-2020

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRÒLEG

La capsa de sabates

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

Testimonis del passat

Pàg. 13

CAPÍTOL 1

Un poble emmurallat

Pàg. 57

CAPÍTOL 2

L'expansió industrial

Pàg. 145

CAPÍTOL 3

Més enllà del poble

Pàg. 184

ÍNDEX ALFABÈTIC

Pròleg

LA CAPSA DE SABATES

Marta Albà Espinet, historiadora i arxivera municipal de Llagostera

La fotografia és un element tan habitual en la nostra vida quotidiana que costa recordar que només té 170 anys. Va ser el 19 d'agost de 1839 quan es va presentar a París el mètode del daguerreotip, el primer procediment tècnic que va permetre capturar i fixar una imatge. En aquell moment s'iniciava un llarg recorregut amb tot un seguit d'avanços científics i tècnics.

El gran volum d'imatges a les quals avui podem accedir o podem generar contrasta amb les que podia arribar a acumular una família fa relativament pocs anys quan, en una capsula de sabates, s'hi atresoraven els retrats

de més d'una generació. Els moments vitals més importants com el naixement d'un nadó, la primera comunió d'un nen, el casament d'una parella o el retrat d'algun parent emigrant a l'estranger que mostrava la seva nova situació, quedaven recollits en aquest espai reduït que ha arribat fins als nostres dies. La dificultat per obtenir una fotografia no era només econòmica, tot i que la migrada economia familiar permetia pocs luxes, sinó que també calia accedir als fotògrafs, aprofitar la presència dels ambulants que periòdicament passaven pel poble o desplaçar-se fins a l'estudi d'un fotògraf. A Llagostera, el primer estudi el va obrir Ricard Solà Carles el 1949. La popularització de les primeres càmeres fotogràfiques domèstiques, a partir del 1950, representa un canvi

transcendent i inicia el camí cap a la presència massiva de la imatge que avui coneixem.

La fotografia té moltes lectures: és testimoni del progrés tècnic, és una obra d'autor amb un component estètic innegable i encara té un altre component, el contingut iconogràfic que li dona interès documental, històric i divulgatiu. Des del segle XIX és la nostra memòria visual. Fixem-nos en aquest valor documental en contemplar la tria feta en aquest llibre, amb un recull dels primers anys de la fotografia a Llagostera amb imatges de fotògrafs ambulants, de professionals locals i les primeres imatges familiars. Tot plegat més de 170 imatges d'una Llagostera desapareguda però perfectament reconeixible.

AUTOR: DESCONEGUT / FONS: JOSEP MAYOL COLLELL

Introducció

TESTIMONIS DEL PASSAT

Pau Turon Izquierdo

Quan parlem dels testimonis que ens han arribat d'èpoques passades, herències dels que ens precediren, normalment pensem en grans monuments o superbes construccions, com esglésies, cases pairals o restes de fortificacions. No obstant això, el passat també sobreviu en l'actualitat gràcies a petits fragments inserits en la nostra vida quotidiana (motiu pel qual sovint són imperceptibles), com els noms d'alguns carrers, les diferents trames urbanes que podem trobar en un poble o les tradicions populars.

Entre aquests testimonis humils destaca la fotografia, un invent que arribà a Catalunya l'any 1839 i que

causà una forta revolució. Si anteriorment la realitat només es podia veure a través de la pintura i l'escultura, que no tenien com a prioritat representar la vida quotidiana, amb la fotografia, la situació canvià radicalment. Perquè no només molta gent tingué accés a una representació fidel del món real, incloent-hi el dia a dia de les classes humils, sinó que també propicià l'aparició d'un gran nombre de fotògrafs, que ens deixaren múltiples testimonis d'un món en procés de canvi.

Entre la segona meitat del segle XIX i la primera del segle XX, moltes poblacions catalanes visqueren profundes transformacions, en bona part propiciades per l'emergent revolució industrial, i en poc temps van passar de ser pobles on predominava la pagesia i la menestralia

AUTOR DESCONEGUT / FONS AMÈLIA CALVET GOTARRA

LLAGOSTERENCS

Sense cap mena de dubte els principals protagonistes de la història de Llagostera han sigut els seus habitants, que han dotat de vida els carrers i places, com aquests residents del carrer de Donzelles de la fotografia de la pàgina anterior.

CAN PASCUAL

De resultes de la seva llarga història, a Llagostera hi ha un gran nombre d'edificis antics, des de l'església i cases nobles fins a les humils residències dels treballadors, que són testimonis de les diferents vicissituds viscudes pels veïns del poble. Un d'ells és can Pascual (a la fotografia d'aquesta pàgina), situada a la plaça de Catalunya.

RICARD SOLÀ CARLES / AMILLA

a ser bullicioses viles industrials connectades internacionalment.

En el present llibre ens centrarem en el cas de Llagostera, una població situada en una estratègica cruïlla de camins, puix que si, per un costat, els que van cap a l'oest i el nord menen vers la planura selvatana i la ciutat de Girona –un important centre socioeconòmic–, els que van en direcció sud-est, entrant a la vall d'Aro, condueixen cap a Sant Feliu de Guíxols –un port vital que ha connectat secularment tota aquesta contrada amb el món sencer.

Per comprendre com era la Llagostera d'aquell moment cal tenir present dos elements que es complementen mútuament i que no es poden entendre l'un sense l'altre. D'una banda, veurem com eren els carrers i les edificacions que els conformen, que constitueixen l'esquelet del poble; de l'altra, veurem la vida quotidiana dels seus habitants i els seus costums i tradicions. En de-

finitiva, aquesta realitat del dia a dia és l'ànima que li dona vida i personalitat pròpia.

L'evolució d'aquests canvis queda reflectida en l'estructura del llibre, car mentre en el primer capítol, anomenat “Un poble emmurallat”, ens centrarem en el mil·lenari nucli històric de Llagostera, origen i bressol del poble, en el segon, que té per títol “L'expansió industrial”, veurem com l'arribada de la indústria surotapera transformà la població en tots els àmbits. Cas a part és el darrer capítol, titulat “Més enllà del poble”, que explorarà els territoris que rodegen la població, llar de generacions de llagosterencs.

Finalment, només queda agrair a totes les persones que han ajudat durant l'elaboració d'aquest llibre, incloent-hi tots els que al llarg del temps han fet i/o guardat les fotografies que ara veurem, sense els quals hauria estat impossible obrir una finestra per veure la Llagostera desapareguda.

V. FARGNOLI / FONS SARA NOGUERA MARTÍNEZ

CAPÍTOL 1

Un poble emmurallat

Encara que de la seva antiga esplendor actualment només en queda una ombra, el nucli antic de Llagostera continua conservant l'honor de ser el bressol de la població. Un honor visible en els antics monuments que encara sobreviuen.

Encimbellat dalt d'un turó i rodejat de fortes muralles, visible des de la llunyania gràcies a l'església parroquial, fou l'escenari de la major part de la història del poble. Tant dels seus moments d'esplendor, dels quals destacarem la instauració del mercat setmanal al segle XIV o la construcció de l'actual església entre els segles XVI i XVIII, com de les seves hores fosques, entre les quals sobresurten l'arribada d'una mortífera epidèmia l'any 1652 i les devastacions causades pels diferents exèrcits que hi passaren.

Totes aquestes vivències, junt amb el fet de ser el centre administratiu d'un ampli territori, amb el temps anaren configurant l'ànima llagosterenca. Aquesta, a pesar del pas del temps, i els diferents canvis, avui en dia continua ben viva.

ESGLÉSIA PARROQUIAL

Dedicada a sant Feliu, és mencionada per primera vegada l'any 951 com a *Sancti Felicis de Locustaria*. L'edifici actual, que va substituir el temple medieval, es començà a erigir a inicis del segle XVI. Les obres es van acabar després d'una aturada temporal, a la primera meitat del segle XVIII.

PLAÇA DEL CASTELL

Entre l'església de Sant Feliu i el castell hi ha l'anomenada plaça del Castell, que és el nucli fundacional de Llagostera. L'any 1954, en el marc d'unes obres d'urbanització, es construí la creu que podem veure a la fotografia de la dreta, que commemora la Santa Missió de dos anys abans.

THOMAS (ED.) / Fons RAMON BRUGULAT PAGES

AUTOR DESCONEGUT / Fons FAMILIA CORIS-SOLER

AUTOR DESCONEGUT / AMLLA